

Sammanfattning

På uppdrag av Civilförsvarsstyrelsen har en studie utförts över smittsamma infektionssjukdomar av betydelse vid vistelse i skydd upp till totalt 6 dygn samt förslag gjorts till förebyggande åtgärder.

Studien är baserad på litteratur som ställts till förfogande av Cfs och FOA och som erhållits genom datasökning i NTIS omfattande åren 1964-1983.

Denna studie, del 1, har begränsats till att omfatta smittsamma infektionssjukdomar med inkubationstider ≤ 6 dygn i begynnelsestadiet av ett konventionellt krig.

I fred dominerar luftvägs-, mag-tarmsjukdomar, infektioner inom centrala nervsystemet och könssjukdomar. Rapporterade sådana sjukdomsfall utgör en del av samtliga med inkubationstid ≤ 6 dygn.

Om varje sjukdomsfall motsvarar en individ innebär det en sjukdomsfrekvens på ca 0.5%. Största dödligheten föreligger i luftvägsinfektioner som drabbat äldre personer.

Erfarenheter från andra världskriget visar på ökning bland civilbefolkningen i bl a luftvägsinfektioner, scharlakansfeber, mag-tarmsjukdomar, könssjukdomar.

Tillgängliga rapporter antyder även att viss kontroll är möjlig genom kunskap om sjukdomar samt åtgärder baserade på hälsovård.

Vistelse i skydd kan leda till ökat antal fall med smittsamma infektionssjukdomar, framför allt luftvägs- och mag-tarminfektioner. Smittspridning sker framför allt som luftburen smitta inklusive droppsmitta och som kontaktsmitta - både direkt och indirekt.

Gemensamma komponenter för alla skyddsökande är luft, vatten, toalett och avfall. För att försöka begränsa/avbryta dessa smittvägar föreslår författarna till denna rapport att möjligheter övervägs:

1. Beträffande skydd

- att begränsa antalet individer per skydd och därigenom minska risken för smittspridning
- att söka förbättra lufthygienen genom att införa lämpliga brandvarnare vid luftintag, så att luftventilationen endast behöver avstängas då faktisk brand råder utanför
- att öka antalet toaletter - TC - så att friska och magsjuka har skilda TC. Minsta antalet TC bör därför vara två
- att öka vattenreserverna till 3-5 l/person och dygn för att tillgodose acceptabel vätskebalans och kroppshygien
- att lämplig avtappningsanordning till vattenförråd framtas för att minska risk för nedsmittning av vattnet
- att handhygienen dessutom främjas med enkla spritpreparat - t ex gelbaserade - speciellt vid toaletter och fläktaggregat (desinfektion av handtag)
- att möjliggöra fullgod avfallshantering för såväl fast som flytande avfall, dvs minska möjligheten till förökning av smittsamma agens.

2. Beträffande individen

- att redan i fred öka kunskapen kring smittsamma sjukdomar och deras förebyggande
- att lämpliga åtgärder vidtas och utrustning framtas för att främja ett gott hälsotillstånd i skydd.